

۱۴۴۰۴۲۳

رَبِّ ادْخُلْنِيْ مُدْخَلَ صِدْقٍ وَّاَخْرِجْنِيْ مُخْرَجَ صِدْقٍ وَّاجْعَلْنِيْ مِنْ لَّدُنْكَ سُلْطٰنًا نَّصِيْرًا

حواس و ارتباطات

در

دین و علم

تألیف

مولانا

ویراستار

مریم قربانی

انتشارات آثار فکر

تهران - ۱۳۹۵

سرشناسه	قربانی، رسول، ۱۳۵۶ -
عنوان و نام پدیدآور	حواس و ارتباطات در دین و علم / تألیف رسول قربانی ؛ ویراستار مریم قربانی.
مشخصات نشر	تهران: آثار فکر، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	۴۴۲ ص.
شابک	978-600-7492-67-3
وضعیت فهرست نویسی	فیبا
یادداشت	کتابنامه: ص ۴۴۳
موضوع	احساس -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام
موضوع	<i>Islam -- Senses and sensation -- Religious aspects</i>
موضوع	احساس <i>Senses and sensation</i>
موضوع	ارتباط -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام
موضوع	<i>Islam -- Communication -- Religious aspects</i>
شناسه رده	قربانی، مریم، ۱۳۶۴ - / ویراستار
رده بندی کنگره	۱۳۹۵ ج ۹ ق ۴ / BP۲۳۲/۶۵
رده بندی دی‌رج	۳۹۷
شماره کتابشناسی	۴۴-۶۳۷۹

تهران، میدان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، خیابان شهید وحید نظری،
پلاک ۹۹، طبقه دوم تلفن: ۶ و ۶۶۹۶۷۳۵۵ / نمابر: ۸۸۰۰ ۶۶۹۶۷۳۵۵

حواس و ارتباطات در دین و علم

تألیف: رسول قربانی

ویراستار: مریم قربانی

صفحه آرا: منیرالسادات حسینی

ناشر: انتشارات آثار فکر

چاپ: اول ۱۳۹۵

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۴۹۲-۶۷-۳

قیمت ۳۰۰۰۰ تومان

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است

فهرست مطالب

مقدمه کتاب.....	۹
-----------------	---

بخش اول: حواس

فصل اول: چشم.....	۱۵
کار چشم.....	۲۱
داده‌های مثبت به چشم.....	۲۶
نظر به وجه امیر المؤمنین (علیه السلام).....	۲۶
نظر و دیدار مؤمن.....	۳۴
نظر به پدر و مادر از روی رافت و رحمت.....	۳۶
نظر به عالم و اهل معرفت.....	۳۹
نظر به کعبه.....	۴۰
نظر به قرآن کریم.....	۴۲
نظر به طبیعت.....	۴۶
نظر به آسمان.....	۴۷
نظر به سیزه.....	۵۱
نظر به آب.....	۵۳
نظر به غیر حرام، در مواقع دیدن حرام.....	۵۵
داده‌های منفی به چشم.....	۵۸
نظر به نامحرم (و بیماری چشم‌جرانی).....	۵۸
استمناء، خودکشی تدریجی.....	۶۷
نظر و نگاه به افراد با خصوصیات منفی.....	۷۶
نگاه به صحنه‌های خشن و تصاویر مجازی.....	۷۷
نظرهای ناروا.....	۷۹
چشم زخم.....	۷۹
راه‌های دفع چشم زخم.....	۸۴

۸۷	فصل دوم: گوش
۹۱	طرز کار گوش
۱۰۳	داده‌های منفی از مجرای گوش
۱۰۳	صداهاى منفى و حرام (غیبت شنیدن و...)
۱۰۶	داده‌های مثبت از مجرای گوش
۱۰۶	صوت قرآن
۱۰۹	استماع فضائل حضرت امیرالمؤمنین (علیه السلام)
۱۱۲	صوت اذان
۱۱۴	صوت و صدای پدر و مادر
۱۱۶	اصوات طبیعت
۱۱۹	فصل سوم: دندان (چشم و سمیایی)
۱۲۴	عملکردهای مربوط به دندان
۱۳۷	داده‌های مثبت از طریق کلمات
۱۳۷	قرائت (و تلاوت) قرآن کریم
۱۴۳	ذکر اهل بیت (علیهم السلام) و بیان فضائل ایشان
۱۴۵	خواندن نهج البلاغه
۱۵۲	خواندن کتب ادعیه و زیارات
۱۵۴	ذکر دعا
۱۶۵	رعایت آداب سخن گفتن
۱۷۴	شکرگزاری
۱۸۴	گفتار خالی از گفتار حرام و ناروا
۱۸۶	(صادرات و) داده‌های منفی از مجرای کلام
۱۸۷	دروغ
۱۹۱	غیبت
۱۹۵	سخن چینی و نمایی
۱۹۷	بهتان و تهمت
۱۹۷	طعنه و زخم زبان
۱۹۸	مسخره کردن
۱۹۹	دشنام

۲۰۰	گفتاری پایین‌تر از کردار (اقوال دون اعمال)
۲۰۰	سخن گفتن در چیزی بدون علم
۲۰۱	سخن و کلام بی‌جا
۲۰۱	زیاده‌گویی
۲۰۲	خودستایی
۲۰۲	شکوه
۲۰۳	منت گذاشتن
۲۰۳	جدال
۲۱۱	فصل چهارم: بینی (استنشاق و استشمام)
۲۲۳	عملکرد دستگاه بینی
۲۲۶	عطسه و سرفه
۲۳۲	استشمام
۲۳۶	دفع «بد بویی و ضعف بویایی»
۲۳۸	فوائدی از استشمام
۲۴۰	گل‌ها و رایحه‌های آنها
۲۴۹	داده‌های منفی از مجرای استنشاق و استشمام
۲۴۹	استنشاق و استشمام از اهل باطل
۲۵۰	مواد مخدر و دود سیگار
۲۵۲	هوای آلوده و استفاده‌ی بیش از حد از اسپری‌ها و عطرها
۲۵۳	داده‌های مثبت از مجرای استنشاق و استشمام
۲۵۳	استنشاق و استشمام در فضای ذکر اهل بیت علیهم‌السلام
۲۵۴	استعمال عطر در عبادات و ایام
۲۵۴	استشمام و استنشاق از طبیعت (در طبیعت)
۲۵۴	استشمام گل همراه با ذکر صلوات
۲۵۵	استعمال عطر برای همسر و استشمام آن
۲۵۵	استشمام پدر و مادر، فرزند و ...
۲۵۷	فصل پنجم: پوست و حس لامسه
۲۶۰	ساختمان و عملکرد پوست
۲۶۶	تغذیه‌ی پوست

۲۷۲	داده‌های مثبت از مجرای پوست و لامسه
۲۷۲	مصافحه با دوستان حقیقی اهل بیت علیهم‌السلام
۲۷۶	غسل، وضو، تیمم
۲۸۳	تبرک جستن و مس قرآن و تربت و ...
۲۸۶	نوازش و اظهار لطف (به پدر و مادر، یتیم، فرزندان، همسر و ...)
۲۹۱	انگشتر عقیق و سنگ‌های مورد سفارش
۲۹۲	مالیدن روغن، حنا، سدر، خطمی و ...
۲۹۵	پوشیدن اسب
۲۹۸	دادنای منفی از مجرای حس لامسه و پوست

بخش دوم: ارتباطات

۳۱۵	فصل اول: ارتباط با خداوند عز و جل و خلیفه‌الله
۳۱۷	ارتباط انسان با خداوند عز و جل به وسیله اهل بیت علیهم‌السلام، صراط المستقیم است
۳۳۹	فصل دوم: ارتباط با خود (ثنا و ست خویشتن خویش)
۳۴۲	لقمه‌ی حلال و تغذیه‌ی درست
۳۴۵	«خودخواهی» مانع «خودآگاهی» و «خودشناسی» است
۳۴۶	«مشارطه» مراقبه، محاسبه
۳۴۷	سکوت و سکون
۳۵۱	خودباختگی
۳۵۵	فصل سوم: ارتباط با دیگران
۳۵۷	کلیات
۳۶۱	ارتباطات منفی
۳۷۱	ارتباطات مثبت
۳۷۹	ادب
۳۸۳	فصل چهارم: ارتباط در خانواده
۳۸۵	ارتباط با پدر و مادر
۳۹۴	ارتباط با فرزندان
۳۹۸	ارتباط با همسر
۴۱۹	سخن آخر
۴۲۳	فهرست منابع

مقدمه کتاب

حضرت امیرالمؤمنین علی بن ابیطالب (علیه السلام) می فرماید: «الدُّنْيَا مَقْبَرَةُ الْآخِرَةِ»^۱
«دنیا گذرگاه آخرت است».

و می فرماید: «الدُّنْيَا خُلِقَتْ لِغَيْرِهَا وَ لَمْ تُخْلَقْ لِنَفْسِهَا»^۲ «دنیا برای رسیدن به
آخرت آفرید شده نه برای رسیدن به خود»

بخشی از زندگی ما انسان ها در دنیا رقم خورده است، ما انسان ها مدت زمان کوتاهی را باید
در دنیا و کره خاکی گذرانیم و مأموریت خویش را به انجام برسانیم و سپس با باری از اعمال
صالح و علم و معرفت و عشق حقیقی، به مکان دیگری کوچ و رحلت کنیم. دنیا مسافر خانه و
گذرگاهی بیش نیست. زندگی در دنیا نسبت به تمام مراحل سیر زندگی انسان، بسیار بسیار ناچیز
است. زمان زندگی از نظر قرآن کریم اندک و ضعیف می باشد. در قرآن کریم آمده:

«قَالَ كَمْ لَبِثْتُمْ فِي الْأَرْضِ عَدَدَ سِنِينَ ۚ خَالُوا لِبِثًا يَوْمًا أَوْ بَعْضَ يَوْمٍ فَسَلِّ
الْعَاذِينَ. قَالَ إِنْ لَبِثْتُمْ إِلَّا قَلِيلًا لَوْ أَنْتُمْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ»

می فرماید: «چه مدت به حساب سال ها در زمین به سر بردید؟ بگویند: یک روز یا
پاره ای از یک روز به سر بردیم، پس از حسابگران بپرس. گویند: جز اندکی درنگ
نکرده اید اگر به درستی می دانستید»

بیان شده انسان هفت مرحله ی سیر دارد یا هفت عالم را سیر خواهد کرد: عالم ذر،
صلب پدر، رحم مادر، دنیا، برزخ، قیامت، بهشت یا جهنم. در همین گذرگاه کوتاه دنیا سیر
صعودی یا نزولی حیات پس از مرگ (ادامه ی زندگی) رقم خواهد خورد. خداوند عزوجل،

۱- نهج البلاغه - سیدرضی - حکمت ۴۶۳

۲- غرر الحکم - عبدالواحد آمدی - حدیث ۴۸۸-ص ۴۱

۳- سوره مؤمنون - آیات ۱۱۴-۱۱۱

برای ما انسان‌ها وسایلی قرار داده تا به وسیله آنها از نشانه‌ها، نهایت استفاده را ببریم و راه درست استفاده کردن از این وسایل را در فطرت اولیه یا وجدان‌های پاک قرار داده است، اما عده‌ای بعد از آنکه در ملائیمات یا ناملائیمات قرار می‌گیرند، فطرت پاک ایشان، ظهور نمی‌کند. و با آنکه ممکن است به ناپاکی هم روی نیاورند اما سر درگم شده، گاهی به راه و گاهی به بیراهه می‌روند و اگر در شر تثبیت شوند، خود به منبع شرارت و انرژی‌های منفی تبدیل می‌شوند و خود او به شیطانی انسانی تبدیل می‌شود. قرآن کریم می‌فرماید: «وَ كَذٰلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ نَبِيٍّ عَدُوًّا شَيَاطِیْنِ الْاِنْسِ وَ الْجِنِّ یُوْحٰی بَعْضُهُمْ اِلٰی بَعْضٍ زُخْرُفَ الْقَوٰی غُرُوْرًا»

«و همین طور برای هر پیغمبری دشمنی از شیطان‌های انسانی و جن قرار دادیم که بعضی از آنها به بعضی دیگر، حرفهایی که ظاهر آن زیبا و دلنشین و فریبنده است را خبر می‌دهند.» خداوند عزّوجلّ، اهل بیت (علیهم السلام) را به عنوان جانشین خود قرار داده تا بهترین روش و درست‌ترین راه استفاده از داشته‌های خود را بیاییم و بتوانیم با روحی پیشرفته، بقیه زندگی را در آخرت سیر کنیم. انبیاء و ائمه‌ی معصومین (صلوات الله علیهم اجمعین) همیشه بهترین و ساده‌ترین روش را، برای زندگی حقیقی ارائه داده‌اند. زندگی پس از مرگ از مبهم‌ترین مسائل است که صرفاً علم و تجربه پاسخ‌گوی آن نیست. خداوند عزّوجلّ که خالق هستی است، از آنجا که خود، ما را خلق کرده، ما را به گونه‌ای طراحی کرده که کاملاً واقف به اسرار عالم آخرت نباشیم چرا که در مضمون حدیثی است نه اگر انسان‌ها به طور واضح از حقایق عالم پس از مرگ آگاه می‌شدند و پرده از جلوی چشمان کنار می‌رفت، دیگر دنیا آباد نمی‌شد و عظمت آخرت، آنها را از دنیا باز می‌داشت. ائمه معصومین علیهم السلام، روش‌های زندگی حقیقی را به ما نشان دادند تا در این خصوص نیز سر درگم نباشیم، تا راه را به سلامت طی کنیم (ان شاء الله تعالی).

اگر در دنیا از داشته‌های خود بی‌بهره شویم، حسرت و آه از شروع زندگی اخروی با ما همراه خواهد شد و گاهی انرژی منفی این کوتاهی‌ها، در همین دنیا نیز به انسان می‌رسد. تمام حواس (پنج‌گانه‌ی) انسان، هدیه‌های الهی هستند تا حقایق و خوبی‌ها را دریافت و جذب کنیم و بدی‌ها و انرژی‌های منفی را حتی الامکان از خود و دیگران دور کنیم.

حضرت امیرالمؤمنین علی بن ابیطالب صلوات الله علیه می‌فرمایند:

«دَوَاءُكَ فَيْكَ وَمَاتَشَعُرُ و دَاءُكَ مِنْكَ وَمَاتَبْصِرُ
وَالْكِتَابُ الْمُبِينُ الَّذِي بِأَخْرَفِهِ يَظْهَرُ الْمُضْمَرُ
وَنَزَعَمُ أَنْكَ مُمْ صَغِيرُ وَفَيْكَ انْطَوَى الْعَالَمُ الْأَكْبَرُ
فَلَا حَاجَةَ لَكَ فِي خَارِجِ فَفِكْرُكَ فَيْكَ وَمَاتَفَكَّرُ»^۱

«درمان، خود در تو باشد و تو خود ندانی. درد، خود در تو باشد و تو خود نبینی. آیا پنداری که جرمی خرد باشی در حالی که این جهان بزرگ در تو در گنجیده است. تو آن نامه گویا باشی که هم به سرافش، نهانش، خود آشکار شود. تو را نیاز به برونی نیست که از تو، یا نوشتنی، خبر دهد.»

و می‌فرمایند:

«مَالِي رَأَى النَّاسَ إِذَا قُرَّبَ إِلَيْهِمُ الطَّعَامُ لَيْلًا، كَأَنَّهُمْ يَنَارَةُ الْمَصَابِيحِ لِيُصِيرُوا
مَائِدَ خُلُونِ بَطُونِهِمْ، وَ لَا يَهْتَمُّونَ بِغِذَاءِ النَّفْسِ، بَأَن يَنْبِيرُوا مَسَاسِ أَلْبَابِهِمْ بِالْعِلْمِ،
لِيَسْلَمُوا مِنْ لَوَاقِحِ الْجَهَالَةِ وَ الذُّنُوبِ فِي اعْتِقَادَاتِهِمْ وَ أَعْمَالِهِمْ»^۲

«چه شده است که می‌بینم مردم وقتی در شب، غذایی نزدیکشان برده می‌شود، خود را مکلف می‌سازند چراغ‌ها را روشن کنند تا ببینند چه چیزی وارد شکم‌شان می‌کنند، ولی به غذای جان‌شان اهمیتی نمی‌دهند تا چراغ‌های خودشان را با دانش برافروزند تا از پی‌آمدهای نادانی و لغزش‌ها در باورها و کردارشان در امان بمانند؟»

۱- دیوان منسوب به حضرت امیرالمؤمنین علیه‌السلام - شماره ۱۵۸

۲- سفینه البحار شیخ عباس قمی - ج ۳ - ص ۲۱۵

و حضرت امام حسن مجتبی صلوات الله علیه می‌فرمایند:

«عجبت لمن یتفکر فی مأکوله، کیف لایتفکر فی معقوله...»^۱

«شگفتا از کسی که در خوردنی‌اش می‌اندیشد، چه گونه در معقولش فکر نمی‌کند! از خوردن چیزی که او را می‌آزارد، دوری می‌کند، ولی در سینه‌اش چیزی را به امانت می‌نهد که تباهاش می‌سازد...»^۲

بین ظاهر و باطن، تناسب و ارتباط مستقیم و دو طرفه برقرار است. نه تنها دستورات اهل بیت (عالم السلام) بهترین، سریع‌ترین و مستقیم‌ترین راه برای رسیدن به کمال است بلکه ایشان خود در رابط ما و ایم و اصل راه می‌باشند، لذا سعی شد تا کتاب به فرمایشات حضرات ائمه‌ی معصومین (علیهم السلام) مزین شود. کتاب شامل بیش از پانصد حدیث و یک صد آیه‌ی مرتبطی باشد. نکته مهم آن است که، از دخالت در تفسیر و توجیه فرمایشات اهل بیت (علیهم السلام) پرهیز کردم و با احتیاط پیش رفتم و هر جا از خودم مطالبی ارائه داده‌ام با کلمه «شاید» یا «ممکن است» یا ... سخن به میان آورده‌ام، با این حال باز اسناد را ارائه داده‌ام. نکته دیگر آن که - مانجه از کسانی مطالبی در زمینه‌ی علوم نقل شده است دلیل بر تایید تمام افکار و مطالب مطرح شده در کتب آنها نیست. همچنین در باورقی‌ها، منظور از کلمه «همان»، آخرین سند مذکور در کتاب می‌باشد.

امیدوارم که کتاب، سودمند واقع شود. از خوانندگان محترم درخواست می‌کنم، با پیشنهاد یا انتقادات خود در مورد مطالب کتاب مرا یاری کنند.

آدرس الکترونیک: Ghorbani.rasool@yahoo.Com

با تشکر، رسول قربانی ۱۳۹۴